

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Βασικές Οικονομικές Έννοιες

► ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΛΕΙΣΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

Ερωτήσεις της μορφής “σωστό-λάθος”

Σημειώστε αν είναι σωστή (Σ) ή λανθασμένη (Λ) καθεμιά από τις παρακάτω προτάσεις.

1. Τα ελεύθερα αγαθά αποτελούν αντικείμενο της Πολιτικής Οικονομίας.
2. Καταναλωτικά και καταναλωτά αγαθά είναι ταυτόσημες έννοιες.
3. Η βενζίνη είναι διαρκές αγαθό.
4. Τα διαρκή αγαθά είναι μόνο κεφαλαιουχικά.
5. Κεφαλαιουχικά αγαθά είναι εκείνα που χρησιμοποιούνται για την άμεση ικανοποίηση των αναγκών των ανθρώπων.
6. Το κύριο χαρακτηριστικό των οικονομικών αγαθών είναι ότι βρίσκονται σε περιορισμένες ποσότητες σε σχέση με τις ανάγκες που ικανοποιούν.
7. Το πιεστήριο ενός τυπογραφείου είναι υλικό, διαρκές και καταναλωτικό αγαθό.
8. Το μαγνητόφωνο ενός παιδιού είναι καταναλωτό αγαθό.
9. Το αυτοκίνητο μιας επιχείρησης είναι κεφαλαιουχικό αγαθό.
10. Καταναλωτά αγαθά είναι εκείνα που μόνο μια φορά μπορούν να χρησιμοποιηθούν για το σκοπό που έχουν παραχθεί.
11. Ο ηλεκτρονικός υπολογιστής μιας εταιρείας ανήκει στην κατηγορία των καταναλωτικών αγαθών.
12. Οι ανάγκες ως σύνολο είναι απεριόριστες ή ακόρεστες, αλλά καθεμιά ανάγκη ξεχωριστά υπόκειται σε προσωρινό κορεσμό.
13. Η διαφήμιση επιδρά ψυχολογικά στον καταναλωτή και του δημιουργεί την επιθυμία απόκτησης αγαθών, δηλαδή του δημιουργεί ανάγκες που διαφορετικά δε θα υπήρχαν.

14. Οι ανάγκες ως σύνολο δεν είναι απεριόριστες και καθεμία ανάγκη ξεχωριστά υπόκειται σε προσωρινό κορεσμό.
15. Όταν σε μια οικονομία υπάρχει ανεργία, η παραγωγή της οικονομίας αυτής βρίσκεται σε σημείο κάτω από την καμπύλη των παραγωγικών δυνατοτήτων της.
16. Ο όρος εξέλιξη ως ιδιότητα των αναγκών αναφέρεται στη διαφοροποίηση των αγαθών που χρησιμοποιούνται για την ικανοποίηση της ίδιας ανάγκης.
17. Η έννοια της αγοράς περιλαμβάνει και τα μέσα με τα οποία μπορεί να πραγματοποιηθεί μια αγοραπωλησία.
18. Η έννοια της αγοράς δεν περιορίζεται σ' ένα γεωγραφικό χώρο, αλλά περιλαμβάνει όλα εκείνα τα μέσα, με τα οποία μπορεί να πραγματοποιηθεί μια αγοραπωλησία, και όλους τους σχετικούς χώρους.
19. Η έννοια της αγοράς περιορίζεται σε ένα γεωγραφικό χώρο.
20. Το οικόπεδο πάνω στο οποίο κτίζεται ένα εργοστάσιο ανήκει στο συντελεστή παραγωγής "κεφάλαιο".
21. Ανθρώπινο κεφάλαιο ονομάζουμε το σύνολο των γνώσεων και ικανοτήτων που αποκτά ο άνθρωπος με τη μόρφωση και την εμπειρία του.
22. Ως επιχειρηματικότητα εννοούμε την ικανότητα που έχουν ορισμένοι άνθρωποι να διαβλέπουν κέρδος σε διάφορες οικονομικές δραστηριότητες και να αναλαμβάνουν να συνδυάσουν τους άλλους τρεις συντελεστές παραγωγής (εργασία, έδαφος, κεφάλαιο) για να γίνει η παραγωγή.
23. Το σύνολο των γνώσεων και ικανοτήτων που αποκτά ο άνθρωπος με την μόρφωση και την εμπειρία ονομάζουμε ανθρώπινο κεφάλαιο.
24. Η ουσία του οικονομικού προβλήματος βρίσκεται στη σχετική έλλειψη ή στενότητα των αγαθών.
25. Μια γεωργική έκταση, όσο παραμένει ακαλλιέργητη, είναι εν δυνάμει συντελεστής παραγωγής.
26. Οι άνθρωποι προσπαθούν να ξεπεράσουν την έλλειψη των αγαθών, μεταξύ άλλων, με την οργανωμένη δραστηριότητα, την ανάπτυξη της τεχνολογίας και την εξεύρεση νέων παραγωγικών πόρων.
27. Το οικονομικό πρόβλημα κάθε κοινωνίας προέρχεται από τη διαφορά που υπάρχει μεταξύ του πλήθους των αναγκών, τις οποίες οι άνθρωποι επιδιώκουν να ικανοποιήσουν, και του περιορισμένου όγκου των αγαθών τα οποία υπάρχουν για την ικανοποίηση αυτών των αναγκών.
28. Το κόστος ευκαιρίας είναι συνήθως αυξανόμενο. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι συντελεστές παραγωγής δεν είναι εξίσου κατάλληλοι για την παραγωγή όλων των αγαθών.

29. Χρήμα είναι οτιδήποτε η κοινωνία αποδέχεται ως γενικό μέσο ανταλλαγής.
30. Το πραγματικό κόστος ενός αγαθού είναι τα άλλα αγαθά, που θυσιάστηκαν για την παραγωγή του.
31. Ο καταμερισμός των έργων οδηγεί σε μεγάλη εξειδίκευση και σε διάφορες βελτιώσεις του τρόπου παραγωγής των προϊόντων.
32. Η κυκλοφορία των προϊόντων μέσα στο οικονομικό σύστημα συνοδεύεται από μια αντίθετη σε κατεύθυνση κυκλοφορία χρήματος.
33. Η εκμετάλλευση ακαλλιέργητης γης μετατοπίζει την καμπύλη παραγωγικών δυνατοτήτων προς τα δεξιά.
34. Η μεγάλη εξειδίκευση των ανθρώπων σε μια δραστηριότητα που συχνά είναι πολύ περιορισμένη, μετατρέπει την εργασία σε ανιαρή απασχόληση.
35. Το χρήμα είναι ένας από τους συντελεστές της παραγωγής.
36. Το οικονομικό πρόβλημα κάθε κοινωνίας προέρχεται από τη διαφορά που υπάρχει μεταξύ του πλήθους των αναγκών που οι άνθρωποι επιδιώκουν να ικανοποιήσουν και του περιορισμένου όγκου των αγαθών που υπάρχουν για την ικανοποίηση αυτών των αναγκών.
37. Σε όλα τα οικονομούντα άτομα η λήψη των αποφάσεών τους δε βασίζεται στη βεβαιότητα του αποτελέσματος, αλλά στις προσδοκίες που τα άτομα διαμορφώνουν για τα αποτελέσματα των πράξεών τους.
38. Η μείωση της ανεργίας σε μια οικονομία προκαλεί μετατόπιση της καμπύλης των παραγωγικών της δυνατοτήτων προς τα δεξιά.
39. Ένας σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει την οικονομική ζωή των ανθρώπων είναι η αβεβαιότητα που υπάρχει σχετικά με τα αποτελέσματα των ενεργειών τους.
40. Το κόστος ευκαιρίας του αγαθού X σε όρους του αγαθού Ψ δείχνει πόσες μονάδες του αγαθού X θυσιάζονται, όταν παράγεται μία επιπλέον μονάδα από το αγαθό Ψ .
41. Οι ροές αγαθών, παραγωγικών συντελεστών και χρήματος μεταξύ των επιχειρήσεων, των νοικοκυριών και του κράτους είναι συνεχείς και έχουν πάντοτε το ίδιο μέγεθος.
42. Το χρηματικό κόστος ενός αγαθού είναι το πραγματικό ή το εναλλακτικό κόστος του εκφρασμένο σε χρήμα.
43. Στο οικονομικό κύκλωμα οι ροές είναι συνεχείς, δηλαδή συμβαίνουν σε κάθε χρονική στιγμή.
44. Το πραγματικό κόστος ενός αγαθού είναι τα άλλα αγαθά που θυσιάστηκαν για την παραγωγή του

45. Το κόστος ευκαιρίας του αγαθού Α σε όρους του αγαθού Β δείχνει πόσες μονάδες του αγαθού Β θυσιάζονται, όταν παράγεται μία επιπλέον μονάδα από το αγαθό Α.
46. Η Καμπύλη των Παραγωγικών Δυνατοτήτων μιας οικονομίας, δείχνει τις μεγαλύτερες ποσότητες ενός προϊόντος που είναι δυνατόν να παραχθούν στην οικονομία, για κάθε δεδομένη ποσότητα του άλλου προϊόντος.
47. Το κόστος ευκαιρίας του αγαθού Χ σε όρους του αγαθού Ψ είναι 2 (δύο). Αυτό σημαίνει ότι, για να παραχθεί μία μονάδα του αγαθού Ψ, χρειάζεται να θυσιαστούν δύο μονάδες του αγαθού Χ.
48. Αν μια οικονομία παράγει σε ένα σημείο κάτω από την καμπύλη των παραγωγικών της δυνατοτήτων, τότε ορισμένοι ή όλοι οι παραγωγικοί συντελεστές της υποαπασχολούνται.
49. Ο συνδυασμός που αντιστοιχεί σε ένα σημείο πάνω από την καμπύλη παραγωγικών δυνατοτήτων είναι ανέφικτος.
50. Ο καταμερισμός των έργων δημιουργεί μόνο προβλήματα σε μια οικονομία.
51. Οι ροές που εμφανίζονται στο οικονομικό κύκλωμα έχουν πάντοτε το ίδιο μέγεθος.

Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής. Επιλέξτε τη σωστή απάντηση, θέτοντας σε κύκλο το κατάλληλο γράμμα.

52. Κεφαλαιουχικά αγαθά είναι
- α) όλα τα διαρκή αγαθά.
  - β) όλα τα καταναλωτά αγαθά.
  - γ) μόνο τα αγαθά που χρησιμοποιούνται στην παραγωγική διαδικασία από την οποία παράγονται άλλα αγαθά
  - δ) μόνο τα αγαθά που χρησιμοποιούνται για την άμεση ικανοποίηση των αναγκών του ανθρώπου.
53. Ποιο από τα παρακάτω είναι καταναλωτό αγαθό;
- α) Το ηλεκτρικό ρεύμα
  - β) Το βιβλίο
  - γ) Το τραπέζι
  - δ) Το αυτοκίνητο

54. Το ιδιωτικό αυτοκίνητο μιας οικογένειας είναι αγαθό

- α. καταναλωτό και κεφαλαιουχικό.
- β. κεφαλαιουχικό.
- γ. καταναλωτικό και διαρκές.
- δ. καταναλωτικό και καταναλωτό.

55. Το ψυγείο μιας οικογένειας είναι:

- α. Καταναλωτό αγαθό.
- β. Κεφαλαιουχικό αγαθό.
- γ. Κεφαλαιουχικό και καταναλωτό αγαθό.
- δ. Διαρκές και καταναλωτικό αγαθό.

56. Το πιεστήριο τυπογραφείου που χρησιμοποιεί μια επιχείρηση είναι αγαθό

- α. υλικό, διαρκές και καταναλωτικό.
- β. καταναλωτό και καταναλωτικό.
- γ. υλικό, διαρκές και κεφαλαιουχικό.
- δ. καταναλωτικό και κεφαλαιουχικό.

57. Η καμπύλη παραγωγικών δυνατοτήτων δείχνει

- α) τον κεφαλαιουχικό εξοπλισμό μιας οικονομίας.
- β) την ποσότητα των παραγωγικών συντελεστών μιας οικονομίας.
- γ) το βαθμό ανάπτυξης μιας οικονομίας.
- δ) κανένα από τα παραπάνω.

58. Αν μια οικονομία παράγει σε ένα σημείο κάτω από την καμπύλη παραγωγικών δυνατοτήτων, τότε συνεπάγεται

- α) ότι η οικονομία παράγει περισσότερα καταναλωτικά παρά κεφαλαιουχικά αγαθά.

- β) ότι η οικονομία δεν παράγει αρκετά κεφαλαιουχικά αγαθά.
γ) ότι η οικονομία απασχολεί πλήρως όλους τους παραγωγικούς της συντελεστές.
δ) κανένα από τα παραπάνω.

59. Ένα από τα πλεονεκτήματα του καταμερισμού των έργων είναι ότι

- α) τα νοικοκυριά παράγουν μόνα τους σχεδόν όλα τα αγαθά που καταναλώνουν.
β) η εργασία κάθε ατόμου είναι ανεξάρτητη από την εργασία των άλλων μελών της κοινωνίας.
γ) κάθε άτομο κάνει ταυτόχρονα πολλές δουλειές και δεν πλήττει.
δ) κάθε άτομο μπορεί να απασχοληθεί εκεί που μπορεί να αποδώσει περισσότερο.

60. Το βασικό οικονομικό πρόβλημα κάθε χώρας είναι

- α) η ανεπαρκής εκπαίδευση των εργαζομένων.
β) η κακή οργάνωση των επιχειρήσεων.
γ) η σχετική έλλειψη των παραγωγικών συντελεστών.
δ) η ελλιπής ενημέρωση των επιχειρήσεων για τις ανάγκες των καταναλωτών.

61. Το κόστος ευκαιρίας του αγαθού Ψ σε όρους του αγαθού X είναι ίσο με 3. Αυτό σημαίνει ότι:

- α. για να παραχθεί μια επιπλέον μονάδα από το αγαθό X , θα πρέπει να θυσιαστούν 3 μονάδες από το αγαθό Ψ
β. για να παραχθεί μια επιπλέον μονάδα από το αγαθό Ψ , θα πρέπει να θυσιαστούν 3 μονάδες από το αγαθό X
γ. μια αύξηση της ποσότητας του X κατά 1% θα έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της ποσότητας του Ψ κατά 3%
δ. μια αύξηση της ποσότητας του Ψ κατά 1% θα έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της ποσότητας του X κατά 3%.

62. Αν η παραγωγή μιας οικονομίας αντιστοιχεί σε σημείο που βρίσκεται κάτω από την καμπύλη παραγωγικών δυνατοτήτων της, αυτό σημαίνει ότι:

- α. η οικονομία απασχολεί όλους τους παραγωγικούς συντελεστές που έχει στη διάθεσή της.
- β. η οικονομία υποαπασχολεί έναν ή περισσότερους παραγωγικούς συντελεστές της.
- γ. η οικονομία παράγει περισσότερα καταναλωτικά παρά κεφαλαιουχικά αγαθά.
- δ. μειώθηκαν οι ποσότητες των παραγωγικών συντελεστών της οικονομίας.

63. Καταναλωτά είναι τα αγαθά τα οποία χρησιμοποιούνται:

- α. αποκλειστικά από τους καταναλωτές
- β. μόνο στην παραγωγική διαδικασία
- γ. μια μόνο φορά για τον σκοπό που έχουν παραχθεί
- δ. πολλές φορές για τον σκοπό που έχουν παραχθεί

64. Για την παραγωγή 60 μονάδων του αγαθού Y θυσιάζονται 30 μονάδες του αγαθού X. Το κόστος ευκαιρίας του αγαθού X σε όρους του αγαθού Y είναι:

- α. 0,5
- β. 2
- γ. 0,2
- δ. 30

65. Το κόστος ευκαιρίας ενός αγαθού Z σε όρους του αγαθού K είναι

- α. η ποσοστιαία μεταβολή της ποσότητας του αγαθού K που θυσιάζεται προς τις μονάδες του αγαθού Z που παράγονται
- β. οι μονάδες του αγαθού Z που θυσιάζονται για την παραγωγή μίας επιπλέον μονάδας του αγαθού K
- γ. οι μονάδες του αγαθού Z που θυσιάζονται προς τις μονάδες του αγαθού K που παράγονται
- δ. οι μονάδες του αγαθού K που θυσιάζονται για την παραγωγή μίας επιπλέον μονάδας του αγαθού Z.

66. Μία οικονομία που παράγει μόνο δύο αγαθά, το Χ και το Ψ, χρησιμοποιώντας όλους τους παραγωγικούς συντελεστές που έχει στη διάθεσή της αποδοτικά (ορθολογικά), με δεδομένη την τεχνολογία παραγωγής, μπορεί να παράγει 60 μονάδες από το αγαθό Χ και 100 μονάδες από το αγαθό Ψ ή 80 μονάδες από το αγαθό Χ και 60 μονάδες από το αγαθό Ψ. Με βάση τα παραπάνω δεδομένα, το κόστος ευκαιρίας (εναλλακτικό κόστος) του αγαθού Χ σε όρους του αγαθού Ψ είναι ίσο με:

- α. $1/2$
- β. 2
- γ. 40
- δ. 20

67. Η Καμπύλη Παραγωγικών Δυνατοτήτων μιας οικονομίας μετατοπίζεται προς τα δεξιά, όταν:

- α. μειωθεί το εργατικό δυναμικό.
- β. αυξηθεί το ποσοστό ανεργίας.
- γ. βελτιωθεί η τεχνολογία παραγωγής των αγαθών.
- δ. χρησιμοποιηθούν μηχανήματα που ήταν αχρησιμοποίητα.

68. Το ψυγείο που χρησιμοποιείται σε ένα κρεοπωλείο είναι:

- α. υλικό, διαρκές, καταναλωτικό αγαθό
- β. υλικό, καταναλωτό, κεφαλαιουχικό αγαθό
- γ. υλικό, διαρκές, κεφαλαιουχικό αγαθό
- δ. ελεύθερο, υλικό, καταναλωτικό αγαθό

69. Το τρακτέρ που χρησιμοποιείται στην αγροτική παραγωγή είναι:

- α. καταναλωτό, υλικό και κεφαλαιουχικό αγαθό
- β. καταναλωτό, άυλο και καταναλωτικό αγαθό
- γ. διαρκές, υλικό και καταναλωτικό αγαθό
- δ. διαρκές, υλικό και κεφαλαιουχικό αγαθό

Ερωτήσεις συμπλήρωσης κενού

Συμπληρώστε τα κενά των παρακάτω προτάσεων, τοποθετώντας όποιες λέξεις είναι κατάλληλες από αυτές που προηγούνται των προτάσεων. Να προσαρμόσετε τις λέξεις, αν χρειάζεται, στην κατάλληλη πτώση.

1. χρήμα, έδαφος, κεφάλαιο, προϊόν

Ο συντελεστής ..... περιλαμβάνει όλα τα ..... που χρησιμοποιούνται στην παραγωγική διαδικασία για την παραγωγή άλλων προϊόντων.

2. σύστημα, άτομο, αγαθό, πρόβλημα

Το οικονομικό ..... κάθε κοινωνίας προέρχεται από τη διαφορά που υπάρχει μεταξύ του πλήθους των αναγκών που οι άνθρωποι επιδιώκουν να ικανοποιήσουν και του περιορισμένου όγκου των ..... που υπάρχουν για την ικανοποίηση αυτών των αναγκών.

3. κύκλωμα, είδος, σύνολο, πλεόνασμα

Ο όρος οικονομικό ..... χαρακτηρίζει το ..... των σχέσεων που δημιουργούνται μεταξύ των βασικών μονάδων ενός οικονομικού συστήματος.

4. άτομο, κύκλωμα, αποτέλεσμα, αγαθό

Κάθε οικονομικό ..... είναι ..... παραγωγικής διαδικασίας στην οποία χρησιμοποιούνται οι συντελεστές της παραγωγής.

► ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

Ερωτήσεις σύντομης απάντησης

1. Ποια είναι τα τέσσερα ερωτήματα που εκφράζουν τα γενικά προβλήματα που μελετά η Πολιτική Οικονομία;
2. Τι είναι οικονομικά αγαθά και τι ελεύθερα αγαθά;
3. Σε ποιες κατηγορίες ταξινομούνται τα οικονομικά αγαθά;
4. Τι είναι αγορά;
5. Ποια είναι η βασική επιδίωξη του νοικοκυριού;
6. Ποιες είναι οι οικονομικές αποφάσεις που παίρνει το νοικοκυριό σχετικά με τη χρησιμοποίηση του εισοδήματός του; Να αναφέρετε τέσσερις παράγοντες που επηρεάζουν αυτές τις αποφάσεις.
7. Ποιος είναι ο αντικειμενικός σκοπός της επιχείρησης;

8. Ποιος είναι ο αντικειμενικός σκοπός των εργατικών σωματείων;
9. Ποια είναι η βασική επιδίωξη του κράτους;
10. Τι σημαίνει παραγωγική διαδικασία;
11. Σε ποιες κατηγορίες ταξινομούνται οι παραγωγικοί συντελεστές και τι περιλαμβάνει η κάθε κατηγορία;
12. Τι δείχνει η καμπύλη παραγωγικών δυνατοτήτων;
13. Τι σημαίνει ο όρος κόστος ευκαιρίας;
14. Τι είναι καταμερισμός των έργων ή της εργασίας;
15. Ποια είναι τα πλεονεκτήματα του καταμερισμού των έργων;
16. Τι είναι χρήμα;
17. Ποιες ροές εμφανίζονται στο διάγραμμα του οικονομικού κυκλώματος;
18. Ποιο είναι το κύριο οικονομικό πρόβλημα κάθε κοινωνίας;

► ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- 1** Στον πίνακα δίνονται ορισμένοι συνδυασμοί ποσοτήτων παραγωγής των αγαθών Χ και Ψ που βρίσκονται πάνω στην καμπύλη παραγωγικών δυνατοτήτων μιας υποθετικής οικονομίας.

	X	Y
A	0	700
B	50	600
Γ	100	400
Δ	150	0

A. Να υπολογιστεί το κόστος ευκαιρίας του αγαθού Χ σε όρους του Ψ για όλους τους διαδοχικούς συνδυασμούς.

B. Να εξεταστεί (υπολογιστικά) με τη βοήθεια του κόστους ευκαιρίας, ποιος από τους παρακάτω συνδυασμούς βρίσκεται επί, ποιος δεξιά και ποιος αριστερά της καμπύλης παραγωγικών δυνατοτήτων.

- i) $X=120$ και $\Psi=230$ ii) $X=60$ και $\Psi=560$ iii) $X=100$ και $\Psi=500$

2 Έστω ο πίνακας παραγωγικών δυνατοτήτων μιας υποθετικής οικονομίας η οποία, με δεδομένη τεχνολογία παράγει μόνο τα αγαθά Χ και Ψ χρησιμοποιώντας αποδοτικά όλους τους παραγωγικούς συντελεστές της.

	X	Y	ΚΕy	ΚΕx
A	0	;		
			0,5	2
B	10	90		
			0,25	;
Γ	;	50		
			;	;
Δ	30	0		

A. Με τους κατάλληλους υπολογισμούς στο τετράδιό σας να συμπληρώσετε τα κενά του πίνακα με τα ερωτηματικά.

B. Όταν αυξάνεται η παραγωγή του Ψ, το κόστος ευκαιρίας του αγαθού Ψ είναι αυξανόμενο ή φθίνον; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας με βάση τους παραγωγικούς συντελεστές της οικονομίας.

Γ. Όταν παράγονται 74 μονάδες του αγαθού Ψ, ποια είναι η μέγιστη ποσότητα από το αγαθό Χ που μπορεί να παράγει η συγκεκριμένη υποθετική οικονομία;

3 Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας τον παρακάτω πίνακα παραγωγικών δυνατοτήτων μιας υποθετικής οικονομίας η οποία, με δεδομένη τεχνολογία, παράγει μόνο τα αγαθά Χ και Ψ χρησιμοποιώντας αποδοτικά όλους τους παραγωγικούς συντελεστές της:

	X	Y	ΚΕx	ΚΕy
A	0	;		
			1	1
B	20	510		
			2	;
Γ	;	450		
			;	0,25
Δ	100	250		
			5	0,20
E	150	0		

A. Κάνοντας τους κατάλληλους υπολογισμούς στο τετράδιό σας να συμπληρώσετε τα κενά του πίνακα στα οποία υπάρχουν ερωτηματικά.

B. Να εξετάσετε (υπολογιστικά) με τη βοήθεια του κόστους ευκαιρίας αν καθένας από τους παρακάτω συνδυασμούς είναι μέγιστος, εφικτός ή ανέφικτος:

i) $K(X=20, \Psi=505)$ ii) $\Lambda(X=30, \Psi=500)$.

Γ. Να υπολογίσετε πόσες μονάδες από το αγαθό Ψ θα θυσιαστούν, προκειμένου να παραχθούν οι πρώτες 120 μονάδες του αγαθού Χ.

4. Μια οικονομία παράγει δύο αγαθά Χ και Ψ και απασχολεί όλους τους παραγωγικούς συντελεστές με δεδομένη την τεχνολογία, όπως στο διπλανό πίνακα.

	X	Y	ΚΕ _x
A	52	0	
			;
B	;	8	
			;
Γ	38	18	
			;
Δ	24	;	
			;
E	0	31	

A. Το κόστος ευκαιρίας του αγαθού Ψ σε μονάδες του αγαθού Χ για τους συνδυασμούς από Α σε Β, από Β σε Γ, από Γ σε Δ και από Δ σε Ε είναι αντίστοιχα $\frac{1}{2}$, 1, 2 και 4. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας τον παραπάνω πίνακα και να συμπληρώσετε τα κενά του παρουσιάζοντας τους σχετικούς υπολογισμούς.

B. Να εξετάσετε (υπολογιστικά) με τη βοήθεια του κόστους ευκαιρίας αν καθένας από τους παρακάτω παραγωγικούς συνδυασμούς είναι άριστος (μέγιστος), εφικτός ή ανέφικτος.

i) Κ (Χ=20, Ψ=27)

ii) Λ (Χ=30, Ψ=22).

Γ. Να υπολογίσετε πόσες μονάδες του αγαθού Χ πρέπει να θυσιαστούν, προκειμένου να παραχθούν οι 10 πρώτες μονάδες του αγαθού Ψ.

Δ. Να κατασκευάσετε την Καμπύλη Παραγωγικών Δυνατοτήτων (Κ.Π.Δ.) της Οικονομίας εμφανίζοντας τις ποσότητες των αγαθών Χ και Ψ, για τους παραγωγικούς συνδυασμούς, στα σημεία Α, Β, Γ, Δ και Ε του παραπάνω πίνακα.

5. Μία υποθετική οικονομία παράγει δύο μόνον αγαθά, το Χ και το Ψ. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται έξι συνδυασμοί ποσοτήτων των αγαθών Χ και Ψ που παράγει η εν λόγω οικονομία, με δεδομένη την τεχνολογία παραγωγής και χρησιμοποιώντας αποδοτικά (ορθολογικά) όλους τους συντελεστές παραγωγής που έχει στη διάθεσή της.

	X	Y
A	100	0
B	80	40
Γ	60	70
Δ	40	90
E	20	105
Z	0	110

- A.** Να σχεδιάσετε την Καμπύλη Παραγωγικών Δυνατοτήτων της οικονομίας.
- B.** Να υπολογίσετε το κόστος ευκαιρίας του Ψ σε όρους του X, όταν η οικονομία μετακινείται από το συνδυασμό Γ στον συνδυασμό Δ, καθώς και το κόστος ευκαιρίας του X σε όρους του Ψ, όταν η οικονομία μετακινείται από το συνδυασμό B στον συνδυασμό A.
- Γ.** Αν η οικονομία παράγει 50 μονάδες από το αγαθό X, ποια είναι η μέγιστη ποσότητα του αγαθού Ψ που μπορεί να παραχθεί;
- Δ.** Πώς είναι δυνατόν να παραχθεί ο ανέφικτος συνδυασμός που αντιστοιχεί σε 20 μονάδες του αγαθού X και σε 125 μονάδες του αγαθού Ψ;
- E.** Να χαρακτηρίσετε τον συνδυασμό που αντιστοιχεί σε 50 μονάδες του αγαθού X και σε 40 μονάδες του αγαθού Ψ. Τι συμβαίνει στην οικονομία, όταν παράγεται αυτός ο συνδυασμός;

6 Έστω μία οικονομία που απασχολεί 6 εργαζόμενους και παράγει δύο μόνον αγαθά, το X και το Ψ. Κάθε εργαζόμενος μπορεί να παράγει είτε 5 μονάδες του αγαθού X ■ είτε 10 μονάδες του αγαθού Ψ.

- A.** Να παρουσιάσετε τον πίνακα με τους συνδυασμούς παραγόμενων ποσοτήτων για τα αγαθά X, Ψ και να γίνει η καμπύλη παραγωγικών δυνατοτήτων της οικονομίας.
- B.** Να βρεθεί σε όλους τους συνδυασμούς το κόστος ευκαιρίας του X και να αιτιολογήσετε τη μορφή της καμπύλης παραγωγικών δυνατοτήτων, σε σχέση με τους παραγωγικούς συντελεστές που χρησιμοποιούνται.
- Γ.** Πόσες μονάδες του αγαθού X θα θυσιαστούν για να παραχθούν οι τελευταίες 15 μονάδες του αγαθού Ψ;
- Δ.** Έστω ότι παράγεται ο συνδυασμός $X = 10$ και $\Psi = 20$. Αν θελήσουμε να αυξήσουμε την παραγωγή του αγαθού X κατά 7 μονάδες, πόσο θα πρέπει να μεταβληθεί η παραγωγή του Ψ, ώστε ο νέος συνδυασμός που θα προκύψει να είναι μέγιστος;

Ε. Να αναφέρετε τις βασικές υποθέσεις πάνω στις οποίες στηρίζεται η καμπύλη παραγωγικών δυνατοτήτων.

7 Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας τον παρακάτω πίνακα παραγωγικών δυνατοτήτων μιας υποθετικής οικονομίας η οποία, με δεδομένη τεχνολογία, παράγει μόνο τα αγαθά Χ, Ψ, χρησιμοποιώντας αποδοτικά όλους τους παραγωγικούς συντελεστές της.

	X	Y	ΚΕ _x	ΚΕ _y
A	120	0		
			4	;
B	80	;		
			;	0,5
Γ	40	240		
			1	;
Δ	0	;		

A. Κάνοντας τους κατάλληλους υπολογισμούς στο τετράδιό σας, να συμπληρώσετε τα πέντε κενά του πίνακα στα οποία υπάρχουν ερωτηματικά.

B. Να εξετάσετε υπολογιστικά, με τη βοήθεια του κόστους ευκαιρίας, ποιος από τους παρακάτω συνδυασμούς βρίσκεται επί, ποιος δεξιά και ποιος αριστερά της καμπύλης παραγωγικών δυνατοτήτων. i) Κ (Χ=60, Ψ=180), ii) Λ (Χ=110, Ψ=50) και iii) Μ (Χ=15, Ψ=265)

Γ. Να υπολογίσετε πόσες μονάδες από το αγαθό Ψ θα θυσιαστούν προκειμένου να παραχθούν οι πρώτες 100 μονάδες του αγαθού Χ.

Δ. Να χαρακτηρίσετε τον συνδυασμό που αντιστοιχεί σε 50 μονάδες του αγαθού Χ και 160 μονάδες του αγαθού Ψ. Τι συμβαίνει στην οικονομία, όταν παράγεται αυτός ο συνδυασμός;

8 Μια οικονομία παράγει δύο αγαθά Χ και Ψ και απασχολεί όλους τους παραγωγικούς συντελεστές πλήρως και αποδοτικά με δεδομένη τεχνολογία, όπως στον πίνακα. Είναι, επίσης, γνωστό ότι, όταν όλοι οι παραγωγικοί συντελεστές απασχολούνται στην παραγωγή του αγαθού Ψ, τότε η οικονομία παράγει 250 μονάδες του αγαθού Ψ.

	X	Y	ΚΕ _x
A	;	;	
			;
B	50	150	
			;
Γ	75	75	
			5
Δ	;	0	

Ζητείται :

A. να μεταφέρετε τον πίνακα στον τετράδιό σας και να αντικαταστήσετε τα ερωτηματικά με τις σωστές αριθμητικές τιμές, κάνοντας τους αντίστοιχους υπολογισμούς.

B. να υπολογίσετε το κόστος ευκαιρίας του αγαθού Ψ και να το χαρακτηρίσετε ως αυξανόμενο, σταθερό ή μειούμενο. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

Γ. με τη βοήθεια του κόστους ευκαιρίας, να χαρακτηρίσετε τον συνδυασμό $X = 80$, $\Psi = 45$ ως εφικτό ή ανέφικτο. Να εξηγήσετε την οικονομική σημασία του συνδυασμού.

Δ. να βρείτε πόσες μονάδες του αγαθού Ψ πρέπει να θυσιαστούν αν η παραγωγή του αγαθού X αυξηθεί από 20 μονάδες σε 70 μονάδες.

9 Μία οικονομία παράγει δύο αγαθά X και Ψ και απασχολεί όλους τους παραγωγικούς συντελεστές πλήρως και αποδοτικά με δεδομένη τεχνολογία, όπως στον πίνακα. Είναι, επίσης, γνωστό ότι, όταν όλοι οι παραγωγικοί συντελεστές απασχολούνται στην παραγωγή του αγαθού Ψ , τότε η οικονομία παράγει 62 μονάδες του αγαθού Ψ .

	X	Y	ΚΕx
A	104	0	
			;
B	96	;	
			;
Γ	;	36	
			;
Δ	48	50	
			;
E	;	;	

A. Να μεταφέρετε τον πίνακα και να αντικαταστήσετε τα ερωτηματικά με τις σωστές αριθμητικές τιμές, κάνοντας τους αντίστοιχους υπολογισμούς. Να λάβετε υπόψη ότι το κόστος ευκαιρίας του αγαθού Ψ σε μονάδες του αγαθού X , για τους συνδυασμούς από το A έως το B και από το B έως το Γ, είναι αντίστοιχα $\frac{1}{2}$ και 1, ενώ το κόστος ευκαιρίας του αγαθού X σε μονάδες του αγαθού Ψ για τους συνδυασμούς από το E έως το Δ και από το Δ έως το Γ είναι αντίστοιχα $\frac{1}{4}$ και $\frac{1}{2}$.

B. Να εξετάσετε υπολογιστικά εάν ο συνδυασμός $X=80$ και $\Psi=35$ βρίσκεται επί, πάνω ή κάτω από την καμπύλη των παραγωγικών δυνατοτήτων.

Γ. Να υπολογίσετε τις μονάδες του αγαθού Ψ που πρέπει να θυσιαστούν για να παραχθούν οι πρώτες 85 μονάδες του αγαθού X .

Δ. Να υπολογίσετε τις μονάδες του αγαθού X που πρέπει να θυσιαστούν για να παραχθούν οι τελευταίες 20 μονάδες του αγαθού Ψ .

Ε. Να εξηγήσετε τον τρόπο με τον οποίο ένας εφικτός συνδυασμός παραγωγής μιας οικονομίας μπορεί να μεταβεί πάνω στην καμπύλη των παραγωγικών της δυνατοτήτων.

10 Δίνεται ο παρακάτω πίνακας με τους μέγιστους συνδυασμούς παραγωγικών δυνατοτήτων μιας οικονομίας που παράγει μόνο τα αγαθά Χ και Ψ. Όλοι οι παραγωγικοί συντελεστές απασχολούνται πλήρως και αποδοτικά και η τεχνολογία παραγωγής τους είναι δεδομένη.

	X	Y	ΚΕ _x	ΚΕ _y
A	0	300		
			2	;
B	;	220		
			;	1/3
Γ	70	;		
			;	1/4
Δ	90	50		
			;	;
E	100	0		

A. Να μεταφέρετε τον πίνακα στο τετράδιό σας και, κάνοντας τους κατάλληλους υπολογισμούς, να αντικαταστήσετε τα ερωτηματικά με τις σωστές αριθμητικές τιμές.

B. Να σχεδιάσετε την Καμπύλη Παραγωγικών Δυνατοτήτων (ΚΠΔ) της οικονομίας.

Γ. Ποια είναι η μέγιστη ποσότητα του αγαθού Ψ που μπορεί να παραχθεί, όταν παράγονται 75 μονάδες από το αγαθό Χ;

Δ. Με τη βοήθεια του κόστους ευκαιρίας, να εξετάσετε, κάνοντας τους κατάλληλους υπολογισμούς, πού βρίσκεται ο συνδυασμός Κ (Χ=92, Ψ=30) σε σχέση με την ΚΠΔ και να εξηγήσετε την οικονομική του σημασία.

Ε. Πόσες μονάδες από το αγαθό Χ πρέπει να θυσιαστούν, για να παραχθούν οι τελευταίες 110 μονάδες από το αγαθό Ψ;

11 Μια οικονομία απασχολεί πέντε (5) εργάτες και παράγει μόνο δύο αγαθά Χ και Ψ, με δεδομένη τεχνολογία. Η οικονομία χρησιμοποιεί μόνο τον συντελεστή παραγωγής «εργασία» και οι εργάτες απασχολούνται πλήρως και αποδοτικά, είτε στην παραγωγή του αγαθού Χ, είτε στην παραγωγή του αγαθού Ψ, είτε σε συνδυασμούς συμπαραγωγής των δύο αγαθών.

- Ο ένας εργάτης παράγει, είτε 16 μονάδες από το αγαθό Χ, είτε 4 μονάδες από το αγαθό Ψ.

- Οι δύο εργάτες παράγουν, είτε 32 μονάδες από το αγαθό Χ, είτε 8 μονάδες από το αγαθό Ψ.
- Οι τρεις εργάτες παράγουν, είτε 48 μονάδες από το αγαθό Χ, είτε 12 μονάδες από το αγαθό Ψ.
- Οι τέσσερις εργάτες παράγουν, είτε 64 μονάδες από το αγαθό Χ, είτε 16 μονάδες από το αγαθό Ψ.
- Οι πέντε εργάτες παράγουν, είτε 80 μονάδες από το αγαθό Χ, είτε 20 μονάδες από το αγαθό Ψ.

Α. Να παρουσιάσετε τον πίνακα με τους συνδυασμούς παραγόμενων ποσοτήτων για τα αγαθά Χ και Ψ, να σχεδιάσετε με στυλό την Καμπύλη Παραγωγικών Δυνατοτήτων της οικονομίας και να αιτιολογήσετε τη μορφή της

Β. Να υπολογίσετε τη μέγιστη ποσότητα του αγαθού Χ που μπορεί να παραχθεί, όταν παράγονται δέκα (10) μονάδες από το αγαθό Ψ.

Γ. Να εξετάσετε, κάνοντας τους κατάλληλους υπολογισμούς, αν ο συνδυασμός Λ ($X = 30$, $\Psi = 15$) είναι εφικτός ή ανέφικτος.

Δ. Αν μειωθεί ο αριθμός των εργατών από πέντε (5) σε τέσσερις (4), να σχεδιάσετε με στυλό στο τετράδιό σας τη νέα Καμπύλη Παραγωγικών Δυνατοτήτων της οικονομίας στο ίδιο διάγραμμα.

(Σημειώνεται ότι η μείωση του αριθμού των εργατών δεν επηρεάζει την απόδοσή τους.)